

Sínről sínre

Az ovisok néhány óvónői kíséretében ismerkedtek egy állomás levegőjével, a mozdonyokkal, a kalauzbácsival és a termékek utas jól irányított hőmpolygásával. Minden világos és egyszerű; ha zöldet mutat a tábla, a vonat elindul, egy-két oktalán utas az utolsó pillanatban tépi fel az ajtókat, ami az óvónői kedves és finom magyarázata szerint is roppant veszélyes dolog. Okok és okozatok láncolatán át tanul az ifjúság; ezt azt a metódika tökéletes: az egyszerűtől a bonyolultig. De mi a bonyolult?

Az óvónéik ebben bájos segítséget nyújtottak. Hallom ezt a mondatot: „Azért állt meg a vonat, mert az utasok leszálltak.” Körülbelül hetet bucskázott a fejem, mire eszméltem, hogy itt egy logikai testcseréről van szó. Vagyis, miután leszálltak az utasok a robogó vonatról, kénytelen volt bekonztrájni a masinista.

Egyébként a gyerekek nem vették észre az óvónői picinyke bukfcenét, csak én kezdtem el aggályoskodni, hogy hogyan is kell majd csinálnom a következő megállóban, ahol testi épségem teljes fényében kívántam elhagyni a szerelvényt.

Már többször gondolkodtam a feladvány, midőn helyjegyet kifizettem, a mozdonyokkal, a állomás információs hangja közzé tette, hogy a kocsik számossága a vonat elején kezdődik. Ebből próbáltam megfejtetni, hogy hová helyezkedjek a betonplacon. Megoldásra természetesen egyetlen esetben sem jutottam.

A matematikában jártasak könnyedén kacaghatnak, hiszen ők tudják, hogy egy számors bizonyos elemének meghatározásához ennyi információ kevés, bár tippelni, azt lehet, de erre ott van a totó. Ha még annyit elárulnának, hogy milyen számmal kezdődik a számossága — mi a számors első eleme —, akkor egyszerűen a feladvány, s ekképp minden utazás alkalmával edzésben tarthatnánk számtanban való jártasságunkat.

*

Reggel ébredek, csörög a telefon. Mondom, hogy holnap reggel érkezem. Jól van, válaszolja, majd kimegyek a vonat elé. Aztán a kávénál villan csak eszembe: Jézusom, csak nehogy tényleg a vonat elé menjem ki.

P. Sz.

Dobogókő

Kiemelt üdülőhely?

Dobogókőt kiemelt üdülőhelyé kell nyilvánítani, hogy turisztikai és üdülési adottságai az eddigieknél jobban kihasználhatók legyenek — állapította meg a Közép-Dunavidéki Intéző Bizottság elnöksége keddi ülésén. Amint a beszámolóból kitűnt, hogy bár Dobogókő az egyik legkedveltebb kirándulóhely Budapest közelében, a korábbi évtizedekben nem törődtek megfelelően ezzel a területtel. Az infrastruktúra elmaradt, nem ritka az áramkimaradás, nyáron pedig a vízhiány. A lemaradás behozásának elősegítésére kidolgozott koncepcióban a többi között javasolják az újabb szálláshelyek építésének tilalmát és a nyári vizorkorlátozást. Ugyanakkor megállapítják: Dobogókő kiemelt üdülőhelyé nyilvánítása révén többlet anyagi forrásokhoz juthatna a terület, ebből finanszírozni lehetne a vízműhálózat fejlesztését, a közterületek színvonalasabb fenntartását. Az intézőbizottság szerint célravezető lenne, ha a Pilisi Parkerdő Gazdaság részvételével olyan gazdasági társaságot alakítanának, amely előmozdítaná Dobogókő komplex idegenforgalmi hasznosítását, s megfelelő gazdája lenne a területnek.

„A panelháznak is lehet arca”

— A panel, a betör. nem túl népszerű a városlakók körében.

— El tudok képzelni jómagam is ennél kellemesebb építőanyagot, de bármennyire hihetetlen, ebből is lehet emberszabású belső tereket és izgalmas külső homlokzatot kialakítani. A panelháznak is lehet arca. Más kérdés, hogy itt, Szegeden a Délép által épített épületek sivárak, fantáziátlanok, és nem felelnek meg rendeltetésüknek se. Meggyőződésem, ez nem a tervezők hibája. Nagyon sajnálom azokat az építészeket, akiknek nem volt szerecséjük megérni egy olyan kort, amikor már lehet valami emberarcú is tervezni. Sokan abban az időszakban pocskolták el tehetségüket, amikor ez a szakma csupán a torz elképzeléseket volt kénytelen kiszolgálni. Az építészek évtizedekig tehetetlenül álltak a tízeletes feladatok előtt. Az egyedi elképzeléseknek egy utat tévesztett várospolitikát, a tömeges, lakótelepi tervezésnek a házigyári termelést kellett kiszolgálniuk. Még néhány évvel ezelőtt is elképzelhetetlen volt, hogy a panelhomlokzat, egysíkú, unalmas felületét plasztikai elemekkel megbontsuk, tagoljuk, érdekessé tegyük. A kivitelező ugyanis nem vállalta a sémától való eltérést, a beruházó pedig a pluszköltségeket.

— Az érdekesebb homlokzat jelentősen megdrágítja az építkezést?

— Sajnos, ma még igen. A hiánygazdálkodásban az unalmas, csúnya házak, a szűk lakások is kelendők,

Kánai Józsefné kis megszakítással 22 éve dolgozik a Délterv-nél. Visszafogott, érzékeny szemű építész, kellemes partner, munkatárs a tervező műhelymunkában, az a fajta személyiség, aki nem robbantja maga körül a levegőt, de ha kell, keményen kiáll elképzeléseiért. Az ő tervei alapján született többek között az Izabella-híd melletti Napfény Szálló, a néhány hete avatott Élelmiszeripari Főiskola Technológiai Intézete, lassan elindul a Mikszáth Kálmán utca 13. szám alatti ház felújítása, melynek homlokzatát az eredetinek megfelelően, tervei alapján fogják rekonstruálni, s Rókusra nemrég tervezett egy 150 fős óvodát. Épül a Kossuth Lajos sugárút 95–105. számú ház, mely tünpanonjaival, párkányaival kellemesen illeszkedik az utcaképhe. Pedig hát ez az épület is panelból készül.

így az építővállalatok nem rendezkedtek be az egyedi tervek megvalósítására. Nem növelték a lakástípusok választékát, s a házak külső megjelenésében sem törekedtek az érdekesre, a változatosra. Így természetes, hogy a „különleges” kéreseknak ára van. És sajnos, ezt is az állampolgárral fizettetik ki. A szép, izgalmas külsejű épület lakásainak négyzetméterárába épül be a pluszköltség. Így az építész nem tudja, melyik újat harapja. Tervezen igénylenebb, olcsóbb házakat a lakásvásárlók költségeit kibéltendő, vagy álmódjon szép épületeket, a városképet szépítendő.

— Márpedig a mosi épített házak a mai építészek munkájá: reprezentálják majd.

— Sajnos így van. Évtizedek múltán a városlakók az építész fogják hibáztatni az elrontott városképet, a kényelmetlen lakások miatt. Sőt, már most is azok minősítik silánynak, igénytelen-

nek az elmúlt években felépült házakat, akik tehettek volna valamit azért, hogy ne ilyen panelházakkal rakjuk körül a századforduló idején igényesen megépített városmagot. Akik évekkal ezelőtt az asztal másik oldalán ültek, és az építészre ráerőltették torz elképzeléseiket, azok fintorognak most leginkább a Belváros sokemeletes, környezetbe nem illő épületei miatt is.

— Milyennek látja a szakmáj jövőjét?

— Nem irigylem a kezdő, fiatal építészeket, megértem türelmetlenségüket. S hiszem, hogy nem csupán a pénz függvénye az építész jövője. Máris érződik, hogy megszűnik az építőipari nagyvállalatok monopolhelyzete. Lassan, remélem, eljutunk oda, hogy nem a kivitelező diktál, hanem az építető. S ha annak igényesen megtervezett épülete lesz szüksége, akkor az építész társadalmi presztízse is növekszik.

Pacsika Emilia

Cigány népfőiskolák

A baranyai cigányság alapműveltségének gyarapítására, életmódjának kedvező formálására és társadalmi beilleszkedésének segítésére új programot kezdeményezett a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat.

A TIT négy településen — Komlón, Alsószentmártonban, Gilvánfán és Pécsen — cigány népfőiskolát hozott létre, ahol sokoldalú ismereteket szerezhetnek, illetve szerezhetnek szűkebb és tágabb világukról a hallgatók. Alsószentmártonban az idén zárult a két éves ismeretnyújtó program, és az országban először adták át cigány népfőiskolai diplomát negyvennégy személynek.

Lánc, lánc, eszterlánc...

„Mond, akarsz varázsló lenni? Adunk ollót, ragasztó, papírt, testeket, dobost, filcet, mindent, mi kelléke a varázslatnak, hogy magad készítsd el a mesék csodás világának szereplőit, s szabadot játszhasz, alkothass. Itt nem kell csendben maradni, sőt, jó ha énekel és szívesen ugrálsz” — ígértek az ifjúsági ház munkatársai azoknak a gyerekeknek, akik ma, és ezután minden szerdán délután 5 órától részt vesznek a házi Eszterlánc-klubban és a Mici Mackó kuckójában tartott foglalkozásokon. Óvodás és kisiskolás apróságokat várnak, azokat, akik kedvelik a játékokat, s kézügyességüket, fantáziájukat szeretnék kipróbálni.

A Mici Mackó kuckója foglalkozásain állatokkal is

merkedhetnek. Bekukkanthatnak a biológia komoly tudományában, a mesék világába, állatország szereplőivel is megismerkedhetnek. Sokféle anyagból készíthetnek játékalatokat, bábukat, figurákat.

Az Eszterlánc klubba olyanok látogassanak el, akik szeretik a néprajzi tárgyakat, s érdeklődnek a népszokások, a népi játékok iránt, s akik meg akarják tanulni a mézeskalács sütés, vagy más régi mesterségek fortélyait. A gyermekklubok felnőtt vendégei, pedagógusok, műzeológusok, népművelők és más szakemberek lesznek.

A szülők, míg gyermekeik játszanak, jogi tanácsadással vehetnek részt, vagy filmét nézhetnek a szomszédos helyiségben.

Csatasorban a lakásbérlők

Kevés híján fél évig tartott, amíg az elképzelés valósággá vált és a cégbírásg az bejegyezte a Szegedi Lakásbérlők Egyesületét.

Az ötlet a szakszervezeti székházban pattant elő: legyen Szegeden is érdekvédelmi képviselőtűk azoknak, akik a tanácstól, vállalatoktól, vagy magánszemélyektől bérelt lakásokban élnek, s úgy érzik, hatékonyabban megoldódnak gondjaik, ha összefognak a közös célért.

Az egyesület működik — még ha sérény körülmények között is. Héttagú vezetősége társadalmi munkában próbál segíteni a lakók ügyes-bajos dolgain. Van köztük jogász, műszaki, gazdasági, pénzügyi szakember. Anyagi támogatást sehonnan sem kapnak, bevételt kizárólag a tagság által befizetett jelképes egyesületi díj jelent (a nyugdíjasok csak a felét fizetik a szokásos tagdíjnak). Ez a pénz azonban a posta-költségekre sem elegendő.

Irodájuk az Eszperantó utcai szmt-székházban van. Nem kell bérleti díjat fizetniük, a szakszervezet ezzel tud segíteni.

Már százan vannak

Mit tud akkor tenni egy olyan szervezet, amelynek ilyen szűkös az anyagi bázisa? Remélhetőleg egyre többet. Annyit máris elértek, hogy ott lehetnek azok az üléseken, ahol a bérlásokról tárgyalnak. Júniusban levélben tiltakoztak a tanács lakások elidegenítésének területi elvon érvényesülő, hátrányos megkülönböztetéssel járó megvalósítása ellen. Megítélésük szerint a Belváros értékes épületeinek megóvását éppen a magántulajdonba kerülés garantálna. Azt is javasolták, hogy a tanács tagok ezentúl a döntéshozatal előtt beszéljék meg a bérlőkkel az őket érintő intézkedések tervezetét. Erre mostanáig sajnos nemigen volt példa.

Hogy milyen hatékonyan képviselik majd a lakók érdekeit, e néhány hónap alatt még nem derülhetett ki. Budapestben már régebben működik hasonló egyesület, körülbelül kétezer taggal. Ők már eredményeket is föl tud-

nak mutatni: megakadályozták a víz- és csatornádíjak emelését, és az 55 százalékosra tervezett lakbérémeletét.

Tevékenységük fontos, hiszen meggátolhatják, hogy az emberek feje fölött hozzanak fontos döntéseket. Október végén fórumot rendeznek, amelyre meghívják az IKV, a tanács és a főügyesség képviselőjét, és megvitatják a kormány lakásgazdálkodásról szóló elképzeléseit. Ezekről még keveset hallottunk ugyan, de máris sokakban ébresztettek félelmet a lakbérémelekről, vagy a bérlői jogok megnyirbálásáról szárnyra kapott hírek.

Jelenlétüket szórólapokon hirdetik, bemutakoztak már a városi televízióban is. Szeretnék, ha minél többen fölismernék annak lehetőségét, hogy egyesületbe szerveződve hatékonyabban érvényesíthetik érdekeiket. Eddig körülbelül százan jelentkeztek. Minden kedden délután 3-tól 5-ig várják a szakszervezeti székházban azokat, akiknek bejelenteni való panasza van. Ugyanitt jelentkezni is lehet a lakásbérlők egyesületébe.

Nyilas Péter

„Karikába legények”

Mozgáskultúránk tragikus. Életmódunk egészségtelen. Kulturális ismerettségünk minimális. A fiatalok mozgásigénye, táncstudása egyre inkább a diszkóbeli „löttyögésre” korlátozódik. Hol vannak már azok az idők, amikor a fiúk fel tudták kéri a lányokat?

A hetvenes években elindult egy — azóta országossá vált — mozgalom. Kialakultak a táncházak, néptáncokat, népdalokat tanultak, népművészettel foglalkoztak a fiatalok. Szeged az egyik centruma ennek a kulturális mozgalomnak.

Igen, de hol lehet jelentkezni fiatal gyermekeknek? A JATE Bálint Sándor Tánc-együttes éppen e hét végére hirdeti szokásos tagtoborzóját. Tehát, táncos lábú gyerekek, figyelem! Pénteken (29-én) délután 5 órakor várják az érdeklődő, 10-11 éves fiúkat, 8-9 éves fiúkat és lányokat szüleikkel az olajipari dolgozók klubjába (a Centrum Áruház mellett, a Lenin körúton).

Cs. A.

Az Országos Kereskedelmi és Hitelbank Rt.

pénztári nyitva tartása tévesen jelent meg.

Helyesen:
pénztár 8—13 óráig.

Lesz-e Csongrád megyei pedagógus kamara?

A magyar értelmiség körében az elmúlt hónapokban átalakulást sürgető mozgás indult meg, a szakmák egymás után hozzák létre érdekképviseleti szervüket: a kamarát.

Ma a Csongrád megyei pedagógusokat várják a Csongrád megyei szervezőszervezők délután 2 órára, Deák Ferenc Gimnáziumba. vezet elnökét és elnökségét. Itt Kiss Elemér főiskolai ta-

nár, a Magyar Pedagógus Kamara ügyvezető elnöke tart tájékoztatót a szervezet célkitűzéseiről. Ezután — amennyiben szavazóképes létszámban lesznek jelen a pedagógusok — megalakíthatják a pedagóguskamara Csongrád megyei szervezőszervezők délután 2 órára, Deák Ferenc Gimnáziumba. vezet elnökét és elnökségét. Itt Kiss Elemér főiskolai ta-

Tápai keresztelő

A tápai művelődési ház ma veszi fel Heller Ödön festőművész nevét, akinek Szegeden fellelhető képeiből kiállítás is rendeznek, melyet Apró Ferenc ajánl majd az érdeklődők figyelmébe. Hellernek a tápai határban állott tanyája, ott festette képeit. Ecsetjével megörökítette a tápai embert, a kiállítás október 15-éig te- népviseletet, a faluképet, A

művész 1921-ben a Tisza-gáton kegyetlen öldöklés áldozata lett, orvul lelőtték, holttestét a Tiszába dobták. Emléket Tápe népe megőrizte, sokan élnek még, akik személyesen is ismerhették a piktor. A névadó ünnepség este 6 órakor kezdődik, a kiállítás október 15-éig te- kinthető meg.

Az Alföldi Téglaiipari Vállalat mezőtúri, abonyi, kunszentmártoni, tápiógyörgyei téglagyárainak termékeit az alábbi árendedménnyel értékesíti:

Mezőtúri Téglagyár

egész burkoló	800 Ft/1000 db
Pillér téglá	800 Ft/1000 db
színezett egész burkoló	2000 Ft/1000 db
Thermoton hl/19	2000 Ft/1000 db

Abonyi Téglagyár

uniform 30x19x14 cm	1000 Ft/1000 db
hb 38-as 38x19x14 cm	1600 Ft/1000 db
Thermoton 30x19x19 cm	2000 Ft/1000 db

Kunszentmártoni Téglagyár

uniform 30x19x14 cm	1000 Ft/1000 db
hb 38-as 38x19x14 cm	1600 Ft/1000 db

Tápiógyörgyei Téglagyár

kettsőméretű sok lyukú 25x12x14 cm	600 Ft/1000 db
------------------------------------	----------------

Befizetés a területileg illetékes tűzépítési vállalat telepein, valamint közvetlenül a téglagyárakban.

az árendedmény mértéke